

YAŞLILARIN BARINMA İHTİYACINA ALTERNATİF OLARAK SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞLI KÖYLERİ

Doç. Dr. Aybala DEMİRCİ AKSOY

Gazi Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu

aybalademirci@gmail.com

Doç. Dr. Gülay GÜNAY

Karabük Üniversitesi, İİBF, Sosyal Hizmet Bölümü

ggunay@karabuk.edu.tr

Özet

Yaşanılan yer, konut özellikle yaşlı bireyler açısından yaşam kalitesinin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Dünya genelinde toplam nüfus içinde yaşlı nüfusun artışıyla birlikte yaşlı nüfusun yaşam süresi de artmaktadır. Ülkemiz ile ilgili yapılan istatistiksel tahminlere göre önümüzdeki 25 yıllık süre içinde yaşlı nüfusun en hızlı artış göstereceği ülkeler arasında ülkemizin ön sıralarda yer alacağı öne sürülmektedir. Yaşlanma ile birlikte ortaya çıkan çeşitli sağlık sorunları ve fiziksel kısıtlılıklar, yaşlı bireylerin günlük yaşam faaliyetleri, sosyal ilişkileri ve yaşama aktif katılımları üzerinde olumsuz etkilere sahip olduğu yapılan çeşitli araştırmalar ile ortaya konulmuştur. Diğer yandan içinde yaşadıkları çevreye ilişkin düzenlemelerin yetersiz olması yaşlı bireylerin yaşam kalitesi ve yaşam doyumlarının da düşmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle yaşlı bireylerin yaşam kalitesini ve yaşam doyumunu arttırmaya yönelik çevre tasarımlarının ya da planlamanın merkezine koyan yaklaşımlar daha uzun ve sağlıklı yaşlanma hedefiyle bireyin biyolojik kayıplarını zamana yaymasına olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla evrensel tasarım, yaşam çevresinde yaşlılar için kullanışlı ve esnek düzenlemeleri öngörmektedir. Toplam nüfus içinde yaşlı nüfusun artışıyla yaşlı bireyler için bakım ve barınma sağlayabilecek uygulanabilir konut alternatiflerinden biri de “yaşlı köyleri” dir. Avustralya, İngiltere, Yeni Zelanda, Hollanda gibi ülkelerde artan yaşlı nüfus için yaşlı köyleri uygulanabilir bir barınma alternatifi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, yaşlı bireylerin, yaşama aktif katılımlarını sağlayan, yaşam kaliteleri ve yaşam doyumlarını arttıran ve barınma ihtiyacına alternatif olabilecek yaşlı köyü uygulamaları dünya genelinde incelenmektedir. Aynı zamanda ülkemiz için yaşlı köyleri uygulamalarına ilişkin bir durum değerlendirilmesi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı, Yaşlı-Çevre, Emeklilik Köyü, Yaşlı Yaşam Alanı, Yaşlı-Sürdürülebilirlik.

SUSTAINABLE ELDERLY VILLAGES AS ALTERNATIVE SHELTERS FOR OLDER PEOPLE

Abstract

The place of living, residence, constitutes an important dimension of the quality of life in terms of housing, especially elderly individuals. Along with the increase of the elderly population in the total population of the world, the life span of the elderly population is also increasing. According to statistical estimations about our country, it is suggested that Turkey will be in the forefront among the countries that will show the fastest increase in the elderly population over the next 25 years. Several researches have pointed out that various health problems and physical limitations associated with aging have had negative effects on daily life activities, social

relations and active participation in life of the elderly individuals. On the other hand, the inadequacy of the arrangements made for the neighborhood elderly people live in might adversely affect their quality of life and diminish their life satisfaction. Thus, approaches to focusing environmental design or planning to improve the quality of life and life satisfaction of the elderly allow the individual to spread biological losses over time due to the goal of longer and healthy aging. Therefore, universal design envisages useful and flexible arrangements for the elderly in the living space. One of the viable housing alternatives that can provide care and shelter for elderly individuals who are rapidly increasing in population is "Retirement Villages". Retirement villages are considered a viable alternative to housing for increasing aging populations in countries such as Australia, Great Britain, New Zealand and the Netherlands. This study aims to explore the retirement village practices all over the world which enable elderly individuals to have active participation in life, increase their quality of life and their life satisfaction and that are an alternative to the need for housing. At the same time, an assessment of the situation with regard to retirement villages in Turkey has been presented.

Keywords: Elderly, Elderly – Environment, Older Villages, Elderly Living Space, Elderly – Sustainable.

1. Giriş

Dünya nüfusu giderek yaşlanmaktadır. Dünya nüfusunun giderek yaşlanması, bu yüzyılda öne çıkan en önemli demografik olgulardan biridir. TÜİK (2013) verilerine göre 2023'te 8,6 milyon olan yaşlı nüfusun (65 ve üzeri yaşta kişiler) 2050'de 19,5 milyona, 2075'te ise 24,7 milyona çıkacağı ve yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranının 2023'te %10,2, 2050'de %20,8 ve 2075'te %27,7'ye yükseleceği beklenmektedir. Günümüzde bireyler daha uzun yaşamakta, yaşlı nüfusun toplum içerisindeki sayısı ve oranı da gittikçe artmaktadır. Bu durum, sağlıktan sosyal güvenliğe, çevre konularından eğitime, iş olanaklarına, sosyal-kültürel ve serbest zaman aktivitelerinden aile yaşamına kadar toplumu tüm yönleri ile etkileyen önemli bir olgu haline dönüşmesine neden olmaktadır (Hablemitoğlu ve Özmete, 2010:15; Hernandez ve Gonzalez,2008). Diğer taraftan bireylerin, yaşlılık ve yaşlanma süreci ile ilgili bireysel ve toplumsal olarak yeterli bilgi ve tecrübe sahibi olmadıklarını söylemek mümkündür.

Yaşam sürecinin son basamağı *olarak* nitelendirilen yaşlılık döneminde bireyden bireye yaşam kalitesi, yaşam doyumu, özellikleri ve biçimi değişmektedir (Aydiner Boylu, 2013). TÜİK (2017)'in "İstatistiklerle Yaşlılar 2016" çalışmasında, yaşlı nüfusun 2016 yılında %61,5'inin 65-74 yaş grubunda, %30,2'sinin 75-84 yaş grubunda ve %8,2'sinin 85 ve daha yukarı yaş grubunda yer aldığı ve yaşlı nüfusun eğitim durumu cinsiyete göre incelendiğinde, cinsiyetler arasında önemli farklılıklar olduğu gözlemlendiği ve tüm eğitim düzeylerinde yaşlı erkek nüfus oranının yaşlı kadın nüfus oranından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte yaşam memnuniyeti araştırması sonuçlarına göre, genel sağlık durumundan memnun

olduğunu belirten yaşlı bireylerin oranı, 2012 yılında %43,1 iken 2016 yılında %45,3'e yükseldiği ve genel sağlık durumundan memnun olduğunu belirten yaşlı erkeklerin oranının, 2016 yılında %53 iken yaşlı kadınlarda bu oranın %39,4 olduğu çalışmada yer almaktadır. Yaşlı gruplarının heterojen bir yapıya sahip olması nedeni ile yaşlı bireylerin yaşam tarzları değişmekte ve yaşlı bireyler yaşam tarzlarına uyum sağlamada güçlükler yaşamaktadırlar (Durgun, 1999: 15). Bu nedenle yaşlı bireyler ve yaşlı bireylerin ihtiyacına yönelik yürütülen / yürütülecek çalışmalar, diğer yaş gruplarına yönelik çalışmalara göre farklı ve özel bir önem taşımaktadır.

Yaşlı bireyler, bir yandan ortaya çıkan çeşitli fiziksel, fizyolojik, zihinsel ve kronik hastalıklar gibi sağlık sorunları nedeniyle günlük yaşam faaliyetlerini yerine getirirken zorlanmakta ve çevrelerine daha bağımlı hale gelmektedirler. Diğer yandan iş yaşamından ayrılma ve emeklilik dönemine geçiş ile birlikte gelir düzeyleri diğer yaşam dönemlerine göre azalmaktadır (Günay ve diğ., 2016). Yaşlılıkla birlikte değişen davranış, kazanç, sağlık durumu ve tüketim alışkanlıkları, yaşlanmanın sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan etkilenmesine neden olmaktadır (Yumurtacı, 2013: 18). Bu dönemde gerek kişisel gerekse çevresel faktörlere bağlı olarak ortaya çıkan yetersizlikler yaşlıların günlük aktivitelerini, hareket alanlarını ve sosyal ilişkilerini olduğu kadar etkileşimde oldukları çevrenin boyutunu da çeşitli düzeylerde sınırlandırmaktadır. Özellikle bağımsız hareket edebilme yönünde kısıtlılıkları bulunan bireyler sosyal, kültürel, ekonomik, politik, dini aktiviteler gibi alanlarda diğer bireylere göre daha az katılım sağlamaktadırlar (Tatal, 2016: 494). Yaşlılıkta, bireylerin sosyal yaşamdan kopmadan, toplumsal faaliyetlere katılımlarının sağlanması ve ortaya çıkan sınırlılıkların azaltılmasında, yaşanılan konut ve çevrenin düzenlenmesi ve planlanması önemli bir etken haline gelmektedir.

Son onbeş yıldır Dünya Sağlık Örgütü (WHO), AdvantAge Girişimi, ABD Çevre Koruma Ajansı (EPA) gibi organizasyonlar ve kuruluşlar tarafından yaşlıların refah düzeylerini artırmak için "yaşlı-dostu" çevrelerin geliştirilmesi teşvik edilmektedir. Yaşlı-dostu çevreler; yaşlı bireylerin çeşitli altyapı ve hizmetlerle ihtiyaçlarını etkin bir biçimde karşılayabilmeleri için toplum yaşamının her alanına ve anına aktif katılımlarının sağlanması, değer verilmesi ve desteklenmesi şekilde tanımlanabilir. Yaşlı-dostu çevre özellikleri tipik olarak, yaşanılan yere yakın ürün, hizmet ve olanakları, kolay ve rahat ulaşım seçeneklerini, güvenli ve rahat semt ve evleri, sosyal destek kaynaklarına erişimi ve anlamlı etkinliklere katılma fırsatı sunmaktadır (Lehning ve diğ., 2012).

Yaşın ilerlemesi ile birlikte ortaya çıkabilecek aile üyeleri kayıpları nedeniyle yaşlı birey kurumsal bakıma ihtiyaç duyabilir. Kendi evinde kararlarını kendisi verebilen, komşularıyla ilişkiler kuran, aile üyeleri ve akrabalarla belirli zamanlarda görüşen, günlük yaşam içerisinde çeşitli konularda özgürce hareket ederek sosyalleşen yaşlı için kurumsal bakım tüm bu aktivitelerden kopma anlamına gelebilmektedir. Kurum yaşamı yaşlılar için aynı zamanda çeşitli kural ve kısıtlılıkları da beraberinde getirmektedir. Ayrıca yaşlı bireylerin birbirleriyle yaş dışında paylaştıkları ortak bir nokta bulunmadığı için, yaşam kalitesi ve yaşam doyumunda da düşüş meydana gelebilmektedir (Altan ve Şişman, 2003: 21).

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde 65 ve daha yukarı yaş grubundaki bireylerin çoğunluğu, diğer ülkelerdeki kendi yaşlıları ile karşılaştırıldıklarında daha sağlıklı ve daha bağımsız bir yaşam sürdürebilmektedirler. Ancak yaşlı bireylerin daha bağımsız ve aktif bir yaşam sürdürmelerinde kişisel özelliklerinin yanı sıra içinde buldukları çevre koşulları da etkili olmaktadır (Aydiner Boylu, 2013; Cankurtaran ve Yeşil, 2012). Yaşlı bireylerin pek çoğu, mümkün olduğunca uzun zaman kendi özerkliklerini koruyabilecekleri, daha aktif ve bağımsız bir konut ve çevrede, aile ve arkadaşları ile birlikte yaşamak istemektedirler (Lecovich, 2014: 21). İleri yaştaki bireylerin yaşam kaliteleri ve sağlık durumlarının en önemli belirleyicilerinden birini yaşanılan konut ve çevre oluşturmaktadır. Konut, yaşlı bireyler için sadece güvenli ve rahat bir yaşam alanı değil, aynı zamanda toplumdaki diğer bireylerle etkileşimde bulunabilecekleri bir sosyal çevre sağlamalıdır (Cotter ve diğ., 2012; Iwarsson, 2005). Yaşlı bireyin özgürce yaşayabileceği kurumsal bakım uygulamalarına ihtiyaç vardır. Örneğin ABD, Hollanda, Avustralya ve İngiltere'de yaşlılar için özel olarak oluşturulan ve emekli köyü olarak isimlendirilen özel bölgeler bu ihtiyacı karşılamaya yönelik bir çözümün ürünüdür. Bu köylerde yaşlı bireyler, kurumsal bakıma ile karşılaştırıldığında, diğer yaş gruplarıyla daha yoğun bir ilişki içindedir ve çoğu zaman kendileri ile ilgili kararları özgürce kendileri vermektedir. Ayrıca bu köyler kurumsal bakımın yaşlıların sağlık ve psikolojik gereksinimlerinin uzman kişilerce karşılanabilmesi gibi avantajları da bünyesinde barındırmaktadır (Altan ve Şişman, 2003: 21).

Yurt dışı alan yazında “retirement village” şeklinde ifade edilen tam karşılığı “emeklilik köyü” kavramı çalışmada, yurtiçi alan yazın dikkate alınarak ve ülkemize uygunluğu değerlendirilerek “yaşlı köyü” olarak kullanılmıştır.

2. Yaşlanmanın Ekolojik Teorisi

Yaşlı bireyler ve yaşadıkları çevre arasındaki ilişkinin tanımlanması, açıklanması, değiştirilmesi ve en uygun şekle getirilmesi uzun zamandır, çevresel gerontoloji alanında önemli araştırma konularından birini oluşturmaktadır (Wahl ve Weisman, 2003; Iwarsson, 2005). Ekolojik gerontoloji teorileri ve bulguları, kanıta dayalı konut tasarımından kurumsal yaşama, mikro düzeyde ev düzenlemelerinden, “yaşlı-dostu” topluma ve makro düzeyde ülkeler için önerilere kadar birçok ölçekte uygulanmıştır (Wahl ve Weisman, 2003). Çevresel gerontoloji, teorik yaklaşımlar açısından çoğulculuğu temsil eder, ancak yaşanan konut ve çevre çalışmalarını teorik çerçeveye yerleştirmek çeşitli zorluklar barındırmaktadır (Gitlin, 2003). Bununla birlikte çevresel gerontoloji açısından birey – çevre etkileşimini açıklamakta yaşlanmanın ekolojik teorisinden yararlanılmaktadır (Lawton, 1977; Hu ve diğ., 2015; Iwarsson, 2005; Gitlin, 2003). Gerontolojinin özel konuları arasında yer alan yaşlanmanın ekolojik teorisi Lawton (1977) tarafından yaşlılıkta birey – çevre etkileşimini açıklamak için uyarlanmıştır.

Yaşlanmanın ekolojik modeli; davranışın bireyin yeterliliğinin ve durumunun çevresel baskının bir fonksiyonu olduğunu ortaya koymaktadır (Lawton, 1977). Diğer bir ifade ile birey birtakım yeterlilikler, çevre ise talepler açısından tanımlanmaktadır. Birey – çevre uygunluğu, kişisel yeterlilikler ve çevre baskısı olmak üzere iki etkileşimli bileşenden oluşmaktadır (Iwarsson, 2005). “Yeterlilik” kavramı, fiziksel ve zihinsel sağlık, entelektüel kapasite veya bilişsel işlevler gibi göstergelerden oluşmaktadır (Lawton, 1977). Ekolojik model de yeterliliğin fonksiyonel kapasite ile eşdeğer olduğu söylenebilir (Iwarsson, 2005). Yeterlilik düşükten yükseğe doğru sıralanmaktadır. Düşük yeterlilik kötü fiziksel sağlık, yaşa bağlı duyuşsal kayıplar, zihinsel sağlık problemleri vb.’den kaynaklanabilmektedir (Lawton, 1977). Dolayısıyla düşük yeterlilik, yaşlı bireylerin fiziksel ve psikolojik yeterliliklerinin azalmasından ortaya çıkmaktadır (Hu ve diğ., 2015).

“Çevresel Baskı” potansiyel bir talep karakteri olan çevrenin sınırlı bir yönünü temsil eder. “Baskı” çevrenin bazı bireylere karşı davranış göstermesi olarak kabul edilebilir. Baskıyı ifade eden çevresel yeterlilik; fiziksel çevre, kişisel çevre, küçük grup çevresi, kapalı çevre ve sosyal ya da mega sosyal çevre olmak üzere 5 sınıftan oluşmaktadır (Lawton ve Nahemow, 1973). Baskı düşükten yükseğe talep seviyesine göre değişebilir. Çevresel baskı kısaca fiziksel ve sosyal çevre özelliklerinden oluşur. Çevresel baskı olumlu, kararsız ya da olumsuz olabilir (Lawton, 1977). Farklı yeterlilik ve çevre kombinasyonları, farklı davranışsal sonuçların ortaya çıkması anlamına gelmektedir (Hu ve diğ., 2015). Diehl ve Willis’e

(2003:132) göre yeterlilik davranışı ne bireyin içine ne de çevrenin içine yerleşmiş durumdadır, ancak birey – çevre etkileşimi içinde bulunur.

Yeterlilikleri düşük olan bireyler, yeterlilikleri yüksek olan bireylere göre çevre taleplerine karşı daha duyarlıdırlar. Düşük yeterliliklere sahip olan bireyler, enerjilerinin çoğunu çevresel taleplere uyum sağlamaya ve bunların üstesinden gelmeye harcadıkları için kendi kendilerine koşulları değiştirebilme yetenekleri azalmaktadır. Negatif çevresel değişimler bu bireyler üzerinde büyük etki oluştururlar, ancak küçük gelişmeler (iyileştirmeler), daha yüksek fonksiyonel kapasiteye sahip olanlara göre faaliyet açısından daha pozitif sonuçlar ortaya koyabilmektedir. Kişisel ve çevresel yeterlilikler eşleştirildiğinde uyum sağlanır (Iwarsson ve diğ., 1998). Düşük yeterlilikleri olan, buna karşın güçlü çevre baskısına maruz kalmış olan yaşlılarda bu durum, refah düzeyleri üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir. Çünkü ileri yaşlarda refah, yaşlı bireylerin yeterlilikleri ile çevre baskısı arasındaki etkileşimden ortaya çıkar. Bireyler yaşlandıkça ve yeterliliklerinde düşüş meydana geldikçe içinde yaşadıkları çevrenin taleplerini karşılayamayabilirler (Lehning ve diğ., 2012). Bu nedenle yaşlıların yaşam çevresi yeterlilikleri ile dengede olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Hu ve diğ., 2015). Örneğin çocukları büyümüş ve evden ayrılmış olan çoğu yaşlı yalnız veya eşi ile birlikte yaşadığı için, yaşanılan konut bu dönemde oldukça önemlidir. İçinde yaşanılan konut bu durumda yaşlı bireylerin ihtiyaçları için çok büyüktür, ayrıca yaşlının baş edebileceğinden daha fazla bakım gerektirebilir. Dolayısıyla çevrenin taleplerini karşılamakta zorlanan yaşlı bireylerin yaşam kaliteleri ve refah düzeyleri de düşme eğilimi gösterebilir (Greenbrook, 2005: 2)

Yaşlanmanın ekolojik teorisinin uygulanma alanlarından biri “*yaşlı köyleri*” dir. Yaşlı köyleri, artan yaşlı nüfusa ev sahipliği yapabilecek ve bakım verebilecek uygun konut seçeneklerinden biri olarak kabul edilebilir. Yaşlı köyleri, nispeten yeni bir barınma biçimidir. Yaşlı nüfusun küçük fakat artan bir kısmı tarafından bu tarz bir yaşam talebi, bu yerlerin daha geniş topluluklar için geçerli bir alternatif yaşam tarzı sağladığını düşündürmektedir. Bu durumun özellikle alışıktıkları yaşam kalitesini düşüren, değişen şartlar yaşayan yaşlı bireyler için geçerli olduğu söylenebilir (Grant, 2006).

3. Yaşlı Köyleri ve Tipleri

Özellikle gelişmiş ülkelerde “*yaşlı köyleri*” son yıllarda gerek gerontoloji alanında gerekse diğer bilim alanlarında yaygın kullanılan bir kavram olmasına rağmen tek bir tanımı mevcut

değildir. Ancak yaşlı köyünü, yaşlılar için tasarlanmış çeşitli ölçeklerdeki konut (bungalov evler daireler, tek katlı evler vb.) tiplerinin gelişmiş şekli olan birbirine bağlı binaların bulunduğu bir alanda yer alan mülk olarak tanımlamak mümkündür (Lister, 1994).

Avustralya Emekli Köyleri Kanunu (Retirement Villages Act, 1999:13) yaşlı köylerini, toplumun yaşlı üyelerinin ya da emekli kişilerin, bağımsız yaşama ünitelerinin veya hizmet ünitelerinin bulunduğu yapılar olarak tanımlamaktadır. Avustralya Emlak Konseyi (Property Council of Australia, 2014) ise yaşlı köylerini, 55 ve daha yukarı yaş grubunda yer alan yaşlılar için özel olarak tasarlanmış konut ya da çok amaçlı birbirine bağlı binalardan oluşan yapı olarak tanımlamaktadır. Bu köylerin çoğunluğu peyzajlı araziler ve ortak alanlarda inşa edilen tek katlı veya alçak katlı villalardır. Yaşlı köyleri çeşitli sağlık, serbest zaman faaliyetleri ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Toplu olarak vakit geçirilebilecek salonlar, doktor ya da sağlık personelini görebilecekleri odalar, sportif faaliyetlerin yürütülebileceği yeşil alanlar gibi dinlenme, eğlence ve sağlık tesislerini içermektedir. Bazı durumlarda yaşlı köyleri, yaşlı bakım merkezleri ile birlikte planlanabilmektedir (Property Council of Australia, 2014). Başka bir tanımlamada yaşlı köyü, yaşlı bireylerin bir hizmet hakkı kapsamında ikamet hakkını satın aldığı veya sosyal politikalar kapsamında elde ettiği yerel olarak finanse edilen bir yapıdır (Greenbrook, 2005).

Yaşlı köylerini diğer yerleşim birimlerinden ayıran üç önemli özelliği vardır.

- Birincisi; yurt dışı uygulamalarında bu yerleşim birimlerinde ikamet edecek olan birey, 55 yaşın üzerinde olmalı veya tam zamanlı bir işten emekli olmuş ya da böyle bir kişinin eşi olmalıdır. İş yaşamında yer almaları nedeniyle evde vakit geçiremeyen genç ailelere veya evlerinde sürekli gürültü yapan bekârlara göre diğer barınma biçimlerine nazaran yaşlı köylerinde yaşayan komşular daha anlayışlı ve saygılıdır. Yaşlı köyü sakinleri genel nüfusa göre birbirlerini daha fazla gözetmeye eğilimlidirler.
- İkincisi, çoğu köy çeşitli sportif faaliyetler, hobi faaliyetleri ve grup faaliyetleri gibi bireylerin kendilerinin organize edebildikleri serbest zaman faaliyet alanlarına sahiptir. Çoğu köy planlaması, sakinlerine, şehir merkezinde olduğu gibi araba kullanmak ve park etme sorunları yaşatmadan köyün içinde kısa ve güvenli yürüyüş imkânları sunmaktadır.
- Üçüncüsü, büyük organize edilmiş köylerde yaşlı bireylere yemek, temizlik ve çamaşır hizmetleri sunulmaktadır. Bu köylerde, yaşlıların hareket etme sınırlılıkları dikkate alınarak; şehrin karmaşasından ve stresinden uzak, arkadaşları ve diğer bireylerle rahat

iletişim kurabilecekleri çeşitli imkânlar yer almaktadır. Bu özelliklere bağlı olarak yaşlı köyleri, bireylere şehrin kalabalık, karmaşık ve yığınlar halinde yaşam nedeni ile ortaya çıkabilecek sorunlardan uzak, güvenli, rahat, kendi kendilerine yeten bir ortam sağlamaktadır (McCullagh, 2014).

Yaşlı köylerinin kurulması ile ilgili çalışmalar birbirinden farklılık göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde 1920’li ve 1930’lu yıllarda Amerika, Avustralya, Kanada ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde emekli topluluklarının oluşturulmaya başlandığı görülmektedir (Greebrook, 2005: 17; Weisman, 1999). Örneğin Amerika’da ilk yaşlı köyü 1954 yılında Arizona eyaletinde kurulmuştur. 1960 yılında Del Webb Şirketi tarafından Arizona eyaletinde kurulan “Sun City” ilk kompleks yapıya sahip yaşlı köyü olması açısından önemlidir (Anon, 2010). İngiltere’de ise 1981 yılında bir İngiliz Emlak Konut şirketi tarafından kurulan ilk köy Surrey'deki “Elmbridge Köyü”dür. Kanada’da 1983 yılında Vancouver Adasında Cowichan Vadisinde oluşturulan “Arbutus Ridge Seaside” yaşlı yetişkinler için kurulmuş olan ilk kapsamlı emeklilik topluluğudur (wikipedia.org, 2016). Hollanda da ise 1970 yılının başlarında, Sutherland Shire’da emeklilik köyü için para toplama amaçlı bir komite kurulmuştur. Danimarkalı mimar Leif Kristensen tarafından tasarlanan “Juliana Köyü”, Kasım 1980’de resmen açılmıştır. Bu köy, diğer Hollandalı kuruluş ve topluluklara yaşlı üyelerinin sorunlarını çözmeye yönelik ilham kaynağı olmuş ve daha sonra Hollanda da Blacktown’da, “Eureka Emeklilik Evleri” inşa edilmiştir (Duyker, 2008: 55). Avustralya’da ise kiliseler 1950’lerde ilk emeklilik köylerini kurmuşlardır. Sonraki yıllarda Avustralya’nın Sydney bölgesinde daha büyük iki köy Chester Hill’deki “Abel Tasman Köyü” ve Albion Park’taki “Queen Beatrix Köyü” inşa edilmiştir. Avustralya Konut Konseyi’ne göre 2014’te Avustralya’da 2300’den fazla emeklilik köyü ve emeklilik köylerinde yaşayan yaklaşık 184.000 yaşlı bulunmaktadır. Aynı zamanda, bu rakamın 2025 yılına kadar ikiye katlayacağını ve 382.000 kişinin emeklilik köyünde yaşayacağını öngören tahminler bulunmaktadır (Property Council of Australia, 2014).

Yaşlı köyleri, çeşitli konaklama seçenekleri, hizmet ve tesisleri sunan çok amaçlı yapılardan oluşmaktadır. Bu hizmet ve tesisler; yüzme havuzu ve golf sahalarından, sosyal etkinliklere ve 24 saat acil yardıma kadar değişmektedir. Avustralya’da yaşlı köylerinin masraflı olmasına rağmen, bu köylerde bulunan konutlar, genellikle aynı bölgedeki benzer büyüklükteki evlerden daha ucuzdur. Yaşlı köyleri, kurulması ve işletilme şekli dikkate alındığında iki farklı finansman şekli ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki hem bağışçılar tarafından hem de hükümet tarafından finanse edilen köylerdir. Bu tür finanse edilen köylere, burada kalmak

isteyen yaşlılar giriş sırasında bağış yapmaktadırlar. İkinci ise emeklilik köyünde yaşamayı düşünen yaşlıların çeşitli hizmetleri satın almak amacıyla gerçekleştirdikleri veya gerçekleştirecekleri ödemelerle finanse edilmesidir (Elliot ve diğ., 2002). Bazı köylerin ayrıca kiralık olanları da vardır, yani ev sahibi olmak zorunda kalmadan, birey yaşlı köyünün avantajlarından yararlanabilmektedir (www.agedcareguide.com.au).

Avustralya’da bulunan “Mt Eymard Retirement Village (Şekil 1)” emeklilik köyünde;

- Her gün pişirme, temizlik ve çamaşır hizmeti verilmektedir.
- Her dairede bir acil durum çağrı sistemi bulunmaktadır; bu çağrı sisteminin haftanın yedi günü, günde 24 saat kullanımı mevcuttur. Ayrıca köyde, Pazartesi - Cuma arası sürekli hemşire bulunmaktadır.
- Geniş salon ve tek yatak odalı daireler,
- Peyzajlı bahçeler,
- Kütüphane, yemek odası, sağlık merkezi, yüzme havuzu, SPA, podiatrist/ayak hastalıkları uzmanı ve kuaför salonu bulunmaktadır.

Şekil 1. Mt Eymard Retirement Village Australian Unity Mt Eymard Retirement Village Mt Eymard Serviced Apartments

Kaynak: Realestate.com.au.(2017) <http://www.realestate.com.au/retire/retirement-villages-act/list-1>, (27.02.2017)

İngiltere Longbridge, Birmingham’da kurulan köyde “Extra Care Retirement Village” (Şekil 2), çeşitli yeşil alan düzenlemeleri, yürüyüş alanları ve serbest zaman faaliyetlerinin yürütülebileceği salonlar bulunmaktadır. Ayrıca bu köy, spor salonları, hobi alanı ve yemek yeme alanları ile kütüphane, güzellik salonu, mağazalar, bitki yetiştirilebilecek alanlar, sağlık

merkezi, eczane ve destek hizmetlerinin yer aldığı oldukça kapsamlı bir merkez olarak düzenlenmiştir (Extra Care Retirement Village, 2012).

Şekil 2. Longbridge Retirement Village, Birmingham

Kaynak: Housng care (2017) <http://www.housingcare.org/housing-care/facility-info-161338-longbridge-retirement-village-birmingham-england.aspx>, (5.03.2017)

Bireylerin yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin korunmasında ve geliştirilmesinde yaşanan çevrenin önemli bir etkisinin olduğu yapılan çeşitli çalışmalarla ortaya konulmuştur (Gitlin, 2003; Wahl ve Weisman, 2003; Lehning ve diğ., 2012). Çalışmalar, toplum içinde bağımsız olarak yaşayan pek çok yaşlı bireyin yalnızlık ve izolasyon sorunu, sunulan çeşitli hizmetlere erişimde yetersizlikler ve sağlıksız konut şartlarında yaşamak zorunda kaldıklarına dikkat çekmektedir. Bununla birlikte yaşlıların toplum içinde kendini güvende hissetmedikleri, özellikle istismar ve ihmal mağduriyeti yaşadıkları rapor edilmektedir (Croucher, 2006). Yaşlı köyleri ile ilgili yapılan çalışmalar, yaşlı köylerinin toplum içinde çeşitli sorunlarla karşılaşan yaşlılara, bağımsızlık ve güvenlik bileşiminin yanı sıra sosyal sorumluluk ve yaşama aktif katılım fırsatlarını sunduğunu açık bir şekilde göstermektedir (Croucher ve diğ., 2003; Bernard ve diğ., 2004; Crisp ve diğ., 2013; Xia, ve diğ., 2013: 1-2; Knight ve Buys, 2003: 91; Cheek ve diğ., 2007: 8). Croucher (2006)'a göre, yaşlı köyleri sağlık ve refahı geliştirmede ve sağlık durumunu olumsuz yönde etkileyen sosyal yalnızlığı azaltmada önemli bir rol üstlenmektedir. Avustralya'da yapılan birçok araştırmada, yaşlı köylerinin bağımsızlık, algılanan sağlık ve sosyal ilişkiler, toplum hizmetlerine erişim ve sakinlerin sosyal bütünleşmesi üzerinde olumlu bir etkisi olduğu belirlenmiştir (Buys, 2000; Buys, 2001; Buys ve Miller, 2007). Mevcut literatür aynı zamanda, yaşlı köylerinin, yaşlanan bireyler ile sosyo-fiziksel çevreleri arasındaki ilişkinin önemini vurgulayan Çevresel Gerontoloji Kuramının bir bileşeni olan bir birey – çevre dengesini oluşturmada başarılı olma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte çalışmalarda yaşlı köylerinin

bağımsız yaşama, kaliteli yaşam ve dinamik ortamlar sağlama sorumluluğunu üstlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Lawton, 1983; Wahl ve Weisman, 2003; Gitlin, 2003). Biggs ve arkadaşları (2000) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, yaşlı köyünde yaşayan yaşlıların ortak bir kimlik ve kültür geliştirdikleri ve bu durumun köy sakinlerinin sağlık durumları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Yaşlı köyünde yaşamak genellikle zihinsel ve fiziksel sağlık, yaşam doyumu, yaşam kalitesi ve refah düzeyleri üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Kingston ve arkadaşları (2001) güvenlik ile, köyde yüksek düzeyde iyimserlik duygusunun hakim olmasının yanı sıra sağlık bakım ve destek ihtiyaçlarının akrabalar yerine profesyoneller tarafından verileceğinin bilinmesinin köy sakinlerinin fiziksel ve zihinsel refahının korunmasında önemli katkılarına olduğunu belirtmişlerdir. Crisp ve arkadaşları tarafından (2012) Avustralya'da 55 – 94 yaş aralığındaki toplam 517 kişi ile gerçekleştirilen bir çalışmada, açık hava yaşam alanlarının sağlanması, bağımsızlığın sürdürülmesine ilişkin destek ve yardımcı yaşam kolaylıklarının sunulması, tıbbi olanaklara kolay erişilebilirlik gibi faktörlerin bireylerin emekli köylerine yerleşmesinde etkili olan önemli faktörler olduğu, bunun yanı sıra bağımsızlık ve mahremiyetini kaybetme korkusunun ise bu köylere taşınmayı caydırıcı faktörler olduğu belirlenmiştir.

Yaşlı köyleri, sosyal etkileşim ve toplu yaşama katılım fırsatlarını arttırarak, köy sakinlerinin çeşitli psiko-sosyal sorunlarla başa çıkabilme kapasitelerine destek sağlamaktadır (Lawrence ve Schiller-Schigelone, 2002). Xia ve arkadaşları (2013) tarafından yaşlı bireylerin yaşam kalitelerini arttırmak için yaşlı köylerinde kabul edilen sürdürülebilir özellik ve uygulamaları ve bununla ilişkili yararları belirlemeyi amaçlayan çalışmada, bir yaşlı köyünün yaşamak için memnuniyet verici olmasının, topluluk ruhuna, iyi imkânlarla ve serbest zaman etkinliklerine sahip olmasına bağlı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca çalışmada yaşlı köyü geliştiricilerinin, sakinlerin sosyal faaliyetlerini ve sosyal ilişkilerini kolaylaştıran bir yaşam ortamı oluşturması gerektiği vurgulanmıştır. Liddle (2016: i) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, emeklilik köyüne taşınma ile ilgili kararların sıklıkla kişisel durumlarındaki değişiklikler gerçekleşmeden önce verildiği belirlenmiştir. Yine Xia ve diğerleri (2014) tarafından yaşlı köylerinde yaşayan yaşlı bireylerin sürdürülebilirlik gelişimine yönelik farkındalık ve davranışlarını anlamak için gerçekleştirilen bir başka çalışmada, çalışmaya katılan sakinlerinin çoğunun çevrenin korunmasının önemini kabul ettiği ve daha çevre dostu bir yaşam tarzı kurmak istediklerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Buna ek olarak çoğunluk, sürdürülebilir özelliklere sahip bir yaşam ortamı için daha yüksek fiyat ödemeye razı olduklarını belirtmiştir. Çoğu sakin, köydeki başkalarıyla iyi ilişkiler kurduğu için, sosyal

iletişimin olumlu bir etkisi olduğunu vurgulamıştır. Çalışmanın bulguları, köy planlamasına ve geliştirilmesine dâhil edilmesi gereken ve sürdürülebilir özellikler ile ilgili tüketici profiline önemli bir bakış açısı sağlamaktadır.

4. Türkiye’de Yaşlı veya Emekli Köyü Uygulamaları

Ülkemizde yaşlılara yönelik hazırlanan ve uygulamaya konulan sosyal politika ve hizmetler; demografik, ekonomik, kültürel, sosyal ve aile yapısındaki dönüşümlere paralel olarak şekillenmektedir. Tüm bu faktörler dikkate alındığında, yaşlı bireylerin yaşamını kolaylaştıracak emeklilik veya yaşlı köyleri projelerine tam anlamıyla ağırlık verildiğini söylemek mümkün değildir. Bununla birlikte ülkemizde bu konuda yürütülen projeler de vardır.

Türkiye’de 1997 yılında Adana ilinde hayata geçirilen Adana Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi’nde uygulanan “*küçük evler*” projesi yaşlı köylerine örnek oluşturabilecek ilk çalışmadır. Adanalı hayırseverler ile sivil toplum kuruluşları tarafından yaptırılan ve sayısı 54’e ulaşan villa görünümlü küçük evlerde yaşayan yaşlılar, tatil sitesi görünümlü, bahçesi ve balkonu bulunan 42 metrekareslik “*küçük evler*” de yaşamakta ve sakinler, bu konutlar sayesinde mahalle havası oluşan huzurevinde, komşuluk ilişkilerini sürdürmektedir. Yaşlılar, birbirlerini ziyaret edip, akşamları evlerinin önüne koydukları masalarda beraber oturup, çeşitli oyunlar oynamakta ve sosyal yaşamlarını devam ettirmektedir. Adana Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürü, “*küçük evler*” in yaşlıların psikolojisini de olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca kurum yetkilisi “sakinlerin yemeklerinin kurum tarafından karşılandığını; eğer isterlerse mutfaklarında kendilerinin de yapabildiğini; bununla birlikte sağlık, temizlik gibi hizmetlerden faydalanılabildiğini, sosyal aktivitelere katılımın mümkün olduğunu, hasta olduklarında sakinlerin birbirlerine destek olduğunu ve birbirlerini ziyaret ettiklerini, bahçede fasıl yapıp çeşitli oyunlar oynadıklarını” ifade etmiştir (Haberler.com, 2015).

Yıldırım (2011: 996-997) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, Sakarya Arifiye’de deprem döneminden kalan evlerden “Arifiye Yaşlı Köyü” oluşturma projesine değinilmiştir. Bu proje kapsamında, 2007 yılında Sakarya İl Özel İdaresine tahsisli, 32 adet prefabrik Avusturya evinden 17’sinin, Huzurevi olarak devreye sokulması için Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü ile Sakarya Valiliği arasında bir protokol imzalanmıştır. 32 evin 17’si çocuk köyü olarak düşünülmüştür. Çalışmada, Eylül

2007 itibari ile çocuk köyünün iki evi Şefkat Vakfına tahsis edildiği, vakfın bu evleri işler hale getirdiğine yer verilmiştir. Tek kat olması, sakin bir yerde bulunması, etrafının bahçe ve yeşil alanla çevrili olması, dolayısıyla yaşlının tabiatına uygun olduğu düşünülmektedir. Protokole göre, Yaşlı evleri ile aynı mevkide bulunan hem geniş hem de mutfak ve yemekhane için daha uygun olacağı için “Münih Evlerinin” birinin yaşlı köyünün bulunduğu araziye monte edilmesi, mutfak ve yemekhane olarak düzenlenmesi öngörülmüştür. Yan yana ikiz 17 konuttan oluşan ve her birinde iki yatak odası, bir salon ve mutfak, banyo ve WC bulunan 50 m² evlerden oluşması planlanmaktadır. Bu konutların üçü idare binası, revir, çok amaçlı salon, depo, arşiv, emanet odası, gibi alanlar; geri kalan 14 konutun ise yaşlı evi olarak kullanılması planlanmıştır. Bu 14 konuttan dördü (8 ev) evli çiftlere, geri kalan 10 tanesi ise üçer yaşlının kalabileceği şekilde düşünülmüştür. Çalışmada yeni bir hizmet modeli olarak öngörülen bu projenin hayata geçmesiyle, hem Sakarya’daki huzur evi eksikliği giderilmiş olacak, hem de başarılı olması hâlinde, yeni bir model olarak Türkiye’de tescilinin yapılabileceği ifade edilmiştir (Yıldırım, 2011: 996- 997).

Bolu Belediyesi (2014), Neuss Belediyesi (Almanya), Kızılay ve Kızıllaç birlikteliğiyle hayata geçirilmesi planlanan “Yaşlılar Köyü” için tüm görüşmeler tamamlanmıştır. Ormanla iç içe bir alanda en az bin kişilik olacak şekilde bir ‘Yaşlılar Köyü’ nün planladığı ifade edilmektedir (bolununesi, 2014). Yaşlılar Köyü’ projesi için Almanya’nın Neuss kentinden gelen proje ortakları Bolu’da toplantılar yaparak projenin inşa edileceği alanda incelemelerde bulunulduğuna dair kitle iletişim araçlarında bilgiler yer almaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Çağımızda yaşamın her alanında ortaya çıkan gelişmeler, sadece ekonomik yaşamda değil aynı zamanda sosyal, kültürel, aile ve bireylerin yaşam tarzları üzerinde dönüşümlere yol açmıştır. Bu dönüşüm sürecinde bütün yaş grupları farklı şekillerde etkilenmekte, özellikle yaşlı bireyler sahip oldukları sınırlılıklar ve özel ihtiyaçları nedeniyle olumsuz olarak etkilenmektedirler. Yaşlı bireylerin, ilerleyen yaş ve ortaya çıkan zihinsel ve fiziksel kapasite yetersizliklerine rağmen kaliteli bir yaşam sürdürmelerini destekleyecek, çevre ile olan etkileşimlerinin korunması ve geliştirilmesini sağlayacak projelerin oluşturulup geliştirilerek hayata geçirilmesi önemlidir. Geleneksel yaşlı bakımı faaliyetlerine alternatif olarak 20. yüzyılın başlarından itibaren hayata geçirilen yaşlı köyleri, gelişmiş ülkelerin çoğunluğunda önemli sosyal projelerden biri olmakla birlikte ülkemizde nispeten yeni bir gelişmedir.

Konu ile ilgili yapılan çalışma bulguları değerlendirildiğinde yaşlı köylerinin avantaj ve dezavantajları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Avantajlar, bu köyler özellikle şehirden biraz uzak planlandığında,

- Şehir karmaşasına ve gürültü kirliliğine maruz kalmama (trafik, okul bahçesi v.b),
- Temiz havadan yararlanma,
- Aktif ve bağımsız yaşamdan yararlanma,
- Diğer kurum bakımlarına göre sıkıcı olmayan samimi/sıcak ortamlarda yaşama imkânı,
- Komşuluk ilişkilerini sürdürebilme,
- Bahçe işleri gibi hobilerle sosyal faaliyetlere katılabilme imkânı,
- Yaşlıları ile duygu, düşünce ve deneyimlerini paylaşarak daha iyi anlaşılma tatmini yaşama,
- Yapılan çalışmalarında belirlediği gibi yaşam kalitesinin yüksek olması,
- Daha güvenli bir ortamda yaşama,
- Sağlık hizmetlerinden yararlanmada kolaylık sağlayabilir ayrıca
- Sağlık ve refahı geliştirmede etkili olan sağlık durumunu olumsuz yönde etkileyen sosyal izolasyonu azaltmada önemli bir rol sahibi olabilir.

Dezavantajlar;

- Sosyal dışlanmışlık hissi yaşanabilir,
- Monoton bir yaşam oluşabilir,
- Finansman sorunu ortaya çıkabilir
- Çocuklar ile birlikte veya onlara yakın yerlerde oturmak istenebilir.

Emeklilik sonrası bireylere barınma imkânı tanıyan yaşlı köylerinin hayata geçirilmesi için konu ile ilgili farklı disiplinlerden profesyoneller tarafından derinlemesine tartışılması sağlanmalıdır. Sadece bu konuya odaklanan tartışma ortamları oluşturulmalıdır. Ülkemizde uygulanabilirliğine ilişkin kararın toplumsal ve kültürel yapılar dikkate alınarak, detaylı olarak avantaj ve dezavantajları belirlendikten sonra karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Konunun sosyolog, psikolog, sosyal çalışmacılar, mimar, sigorta sektöründen profesyoneller, ekonomistler tarafından birlikte değerlendirilmesi ve ortak bir

rapor ile bu projenin hayata geçirilmesi önerilmektedir. Özellikle demografik oluşumların değişikliğe uğraması nedeniyle yaşlı bireylerin sadece barınma sorunlarına değil aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik sorunlarına da çözüm getiren bu tür projelerin geliştirilmesi sosyal güvenlik açısından da büyük önem taşımaktadır. Ayrıca geliştirilecek projelerle yaşlı bireylerin hem yaşama aktif katılımları hem de üretkenlikleri ön plana çıkarılarak köylerin sürdürülebilirliğinin de sağlanacağı düşünülmektedir. Gelecekte araştırmacılar, bireylerin yaşlılar köyüne ve ülkemizde uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik çalışmalar yürütebilirler.

Kaynaklar

Altan, Ö. Z. ve Şişman, Y. (2003). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar, *Kamu-İş*, 7(29), ss. 2-36.

Anon, (2010). Second Home Buying: Glossary of Terms, <http://www.privatetechnologies.com/second-home-buying/glossary.htm> (20.02.2017).

Aydiner B.,A. (2013). Yaşlılıkta Yaşam Kalitesi ve Konut İlişkisi, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), ss. 145-156.

Bernard, M., Bartlam, B., Biggs, S., Sim, J. (2004). New Lifestyles in Old Age. Health, Identity and Well-being in Berryhill Retirement Village. Bristol: The Policy Press.

Biggs, S., Bernard, M., Kingston, P., Nettleton, H. (2000). Lifestyles of Belief: Narrative and Culture in a Retirement Community, *Ageing & Society*, 20(6), ss. 649-672.

Bolu Belediyesi, (2014). Yaşlılar Köyü Projesi İçin Çalışmalar Hızla Devam Ediyor, <http://www.bolu.bel.tr/haber/2326/17/yasli-lar-koyu-projesi-icin-calismalar-hizla-devam-ediyor> (5.03.2017).

Bolununesi, (2014). “Yaşlılar Köyü” Projesi İle İlgili Çalışıyoruz, <http://www.bolununesi.com/icerik/haber.asp?id=25320>, (5.03.2017).

Buys, L. R. (2000). Care and Support Assistance Provided in Retirement Villages: Expectations vs Reality, *Australian Journal on Aging*, 19(3), ss. 149-151.

Buys, L. R. (2001). Life in a Retirement Village: Implications for Contact with Community and Village Friends, *Gerontology*, 47, ss. 55-59.

Buys, L. R ve Miller, E. (2007). The Physical, Leisure and Social Activities of Very Old Australian Men Living in A Retirement Village and The Community, *Geriation*, 25, ss.15-19.

Cankurtaran, M., Yeşil, Y. (2012). Türkiye’de Geriatri-Güncel Durum, 18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası “Kuşaklararası Dayanışma ve Aktif Yaşlanma” Sempozyumu, 20-21 Mart 2012 Ankara, ss. 243-256.

Cheek, J., Ballantyne, A., Byers, L., Quan, J. (2007). From Retirement Village to Residential Aged Care: What Older People and Their Families Say, *Health and Social Care in the Community*, 15(1), ss. 8-17.

Cotter, N., Monahan, E., McAvoy, H., Goodman, P. (2012). Coping With the Cold-Exploring Relationships Between Cold Housing, Health and Social Wellbeing in a Sample of Older People in Ireland, *Quality in Ageing and Older Adults*, 13(1), ss. 38-47.

Crisp, A.D., Windsor, D.T., Anstey, K.J., Butterworth, P. (2012). What are Older Adults Seeking? Factors Encouraging or Discouraging Retirement Village, *Australian Journal on Ageing*, 32(3), ss. 163-170.

Croucher, K. (2006). *Making the Case for Retirement Villages*, Joseph Rowntree Foundation.

Croucher, K., Pleace, N., Bevan, M. (2003). Living at Hartrigg Oaks, Residents’ Views of the UK’s First Continuing Care Retirement Community, York: JRF

Diehl, M. ve Willis, S. L. (2003). Everyday Competence and Everyday Problem Solving in Aging Adults: The Role of Physical and Social Context. In H.-W. Wahl, R. Scheidt, & P. Windley, (Eds.), *Environments, Gerontology and Old Age*, Annual Review of Gerontology and Geriatrics, New York: Springer, ss. 130-166.

Durgun, B. (1999). *Yaşlılık ve Yaşlılara Sunulan Hizmetler*, İstanbul: Belbim A.Ş. No:8.

Duyker, E. (2008). Sydney’s People: The Dutch, *Sydney Journal* 1(1), ss. 52-58.

Elliott, P., Earle, G., Reid, R. (2002).The Valuation of Self-Funded Retirement Villages in Australia: Analysis, Reliability and Investment Valuation Methodology, Paper Presented at the Pacific Rim Real Estate Society Conference 21-23 January 2002, Christchurch, New Zealand.

- Extra Care Retirement Village (2012). www.extracare.org.uk. (25.03.2017).
- Gitlin, L. N. (2003). Conducting Research on Home Environments: Lessons Learned and New Directions, *The Gerontologist*, 43(5), ss. 628-637.
- Grant, B.C. (2006). Retirement Villages: An Alternative Form of Housing on an Ageing Landscape, *Social Policy Journal of New Zealand*, 27(March), ss. 100-113.
- Greenbrook, S.R. (2005). Village People: The Changing Role of Retirement Villages in New Zealand is Ageing Society, *Master's Thesis*, University of Auckland.
- Günay, G., Aydın B.A., Şahin, H., Demirci A.A., Oğuz, A. (2016). Yoksulluk ve Yaşlılık (Bölüm VIII), (s:165-196), *Yaşlılık: Disiplinlerarası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler 2*, Ed.Velittin Kalıncara.
- Haberler.com (2015). Huzurevinde "Koğuş Sistemini" Bitiren Uygulama <http://www.haberler.com/huzurevinde-kogus-sistemini-bitiren-uygulama-7181312-haberi/> (5.03.2017).
- Hablemitoğlu, Ş., Özmete, E. (2010). *Yaşlı Refahı*, Ankara, Kilit Yayınları.
- Hernandez, C. R., ve Gonzalez, M. Z. (2008). Effects of Intergenerational Interaction on Aging, *Educational Gerontology*, 34(4), ss. 292-305.
- Housingcare.org. (2017). Longbridge Retirement Village, Birmingham, <http://www.housingcare.org/housing-care/facility-info-161338-longbridge-retirement-village-birmingham-england.aspx> (5.03.2017).
- Hu, X., Xia, B., Skitmore, M., Buys, L. (2015). Conceptualizing Sustainable Retirement Villages in Australia, Raidén, A. B. & Aboagye-Nimo, E. (Eds.) *Proceedings 31st Annual ARCOM Conference*, 7-9 September 2015, Lincoln, UK, Association of Researchers in Construction Management, ss. 357-366.
- Iwarsson, S. (2005). A Long-Term Perspective on Person-Environment Fit and ADL Dependence Among Older Swedish Adults, *The Gerontologist*, 45(3), ss. 327-336.
- Iwarsson, S., Isacsson, A., Lanke, J. (1998). ADL Dependence in the Elderly: The Influence of Functional Limitations and Physical Environmental Demand, *Occupational Therapy International*, 5(3), ss. 173-193.

Kingston, P., Bernard, M., Biggs, S., Nettleton, H. (2001). Assessing the Health Impact of Age-Specific housing, *Health & Social Care in the Community*, 9(4), ss. 228-234.

Knight, S.C., Buys, L.R. (2003). The Involvement of Adult Children in Their Parent's Decision to Move to a Retirement Village, *Australasian Journal on Ageing, Brief Report*, 22(2), ss. 91-93.

Lawrence, A.J., Schiller-Schigelone, A.R. (2002). Reciprocity Beyond Dyadic Relationships -Age Related Communal Coping, *Research on Ageing*, 24(6), ss. 684-704.

Lawton, M. P. (1977). An Ecological Theory of Aging Applied to Elderly Housing, *Journal of Aging and Environment*,1(1), ss. 8-10.

Lawton, M. P., Nahemow, L. (1973). Ecology and the Aging Process, In C. Eisdorfer & M. P. Lawton (Eds.), *The Psychology of Adult Development and Aging* (pp. 619-674), Washington, DC: American Psychological Association.

Lawton, M.P. (1983). Environment and Other Determinants of Well-Being in Older People, *Gerontologist*, 23(4), ss. 349-357.

Lecovich, E. (2014). Aging in Place: From Theory to Practice, *Anthropological Notebooks*, 20(1), ss. 21-33

Lehning, A. J., Smith, R.J., Dunkle, R. E. (2012). Age-Friendly Environments and Self-Rated Health: An Exploration of Detroit Elders, *Research on Aging*, 36(1), ss. 72-94.

Liddle, J. (2016). Everyday Life in a UK Retirement Village: A Mixed-Methods Study, *PhD Thesis*, Keele University, UK.

Lister, R. (1994). The Retirement Industry: An Overview Illus, *Valuer and Land Economist*, 33(1), ss. 29-33.

Realestate.com.au. (2017). Mt. Eymard Retirement Village Australian Unity Mt Eymard Retirement Village Mt Eymard Serviced Apartments, <http://www.realestate.com.au/retire/retirement-villages-act/list-1>, Erişim (27.02.2017).

McCullagh, R. (2014). Care in Australian Retirement Villages, *Elder Law Review*, (4), ss. 8.

Property Council of Australia (2014). National Overview of the Retirement Village Sector, <http://www.retirementliving.org.au/wpcontent/uploads/2015/03/National-overview-of-the-retirement-village-sector-Grant-Thornton.pdf> (28.02.2017).

Retirement Villages Act, (1999). <https://www.legislation.qld.gov.au/LEGISLTN/CURRENT/R/RetireVillagA9.9.pdf> (5.03.2017).

Tutal, O. (2016). Yaşlılık, Yaşam Çevresi ve Evrensel Tasarım. Yaşlılık Disiplinlerarası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler (Edit: Velittin Kalıncara) Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., ss. 489-507.

TÜİK (2013). Nüfus Projeksiyonları. 2013-2075 Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, Sayı: 24644,16 Mart 2017. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644> (9.08.2017).

TÜİK (2017). İstatistiklerle Yaşlılar, 2016, *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*, Sayı: 24644, 16 Mart 2017. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644> (9.08.2017).

Wahl, H. W. ve Weisman, G. D. (2003). Environmental Gerontology at the Beginning of the New Millennium: Reflections on its Historical, Empirical and Theoretical Development, *The Gerontologist*, 43(5), ss. 616-627.

Weisman, M.L. (1999). The History of Retirement, From Early Man to A.A.R.P., New York Times, <http://www.nytimes.com/1999/03/21/jobs/the-history-of-retirement-from-early-man-to-aarp.html> (28.02.2017).

Wikipedia .org (2016). Retirement community. https://en.wikipedia.org/wiki/Retirement_community (12.04.2017).

Xia, B., Zuo, J., Skitmore, M., Rarasati, A. D. (2013). A Sustainable Community for Older People: Case Studies of Green Retirement Villages in Australia. RICS Research, London, United Kingdom, (p: 1-20). <http://eprints.qut.edu.au/64524/> (21.09.2016).

Xia, B., Zuo, J., Skitmore, M., Buys, L., Hu, X. (2014). Sustainability Literacy of Older People in Retirement Villages, *Journal of Aging Research* 2014, (919054), ss. 1- 7, <https://www.hindawi.com/journals/jar/2014/919054/> (14.01.2017).

Yıldırım, N. (2011). Kent Merkezinde İkamet Eden Yaşlıların Sosyo-Ekonomik Durumu (Adapazarı Örneği), 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, Ankara.

Yumurtacı, A. (2013). Demografik Değişim: Psiko-Sosyal ve Sosyo-Ekonomik Boyutları ile Yaşlılık, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(6), ss. 9-31.